

Așteaptă ie un dărab de vreme și numa ce-l vede pă dracu clopotind pă la tri demineața. Îl sfăde că-i spurcat și stracă somnul la tăta lumea, și-l pune să zăcă că-i pare rău, că să-și ceară iertare de la ie. Da' dracu' hapsân nu vre și râde de ie. Atunci, ce s-o gândit fata, să-l lege pă dracu' cu funia de la clopot până n-a zăce că-i pare rău de ce-o făcut. Și să duce și cheamă tăte măicuțale să-l vadă. Zin măicuțale și-l văd și amu' știu că nu Măriuca le-o supărat și-o iartă. Și-l roagă pă drac să-și ceară iertare de la ele și de la Dumnezău. Da' iel n-o vrut și vo tri zăle l-o țânut iele legat. Da-n a tria zî, ce s-o gândit dracu', că nu mai poate sta iel legat de atâtea zăle și-o zâs: *Doamne, iartă-mă, că am greșât!* Și-o mninune mare s-o-ntâmplat atuncia: i-o crescut la drac aripi și s-o înălțat la ceruri! Din zăua ceie pă Măriuca noastă o iubit-o tăta lumea, și-o cinstit-o ca p-o fată bună, harnică, mândrucă și cu credință tare.

Auzită la Mănăstirea Bârsana, de la Ioana Bârsan, 78 ani, 2000

Colecția EMILIA BERINDAN

Snoavă

O fo on om ș-o avut on slugă. O zâs cătă iel:

- Măi, da știi tu, povești?
- Știu, ave', da' numa' de nu ti-i supăra că ți le-oi spune.
- Apoi, zăce, nu m-oi supăra.
- Ai grijă că de ti-i supăra, apoi zăce,-i bai, o zâs omu.
- No, apoi spune.

Zăce:

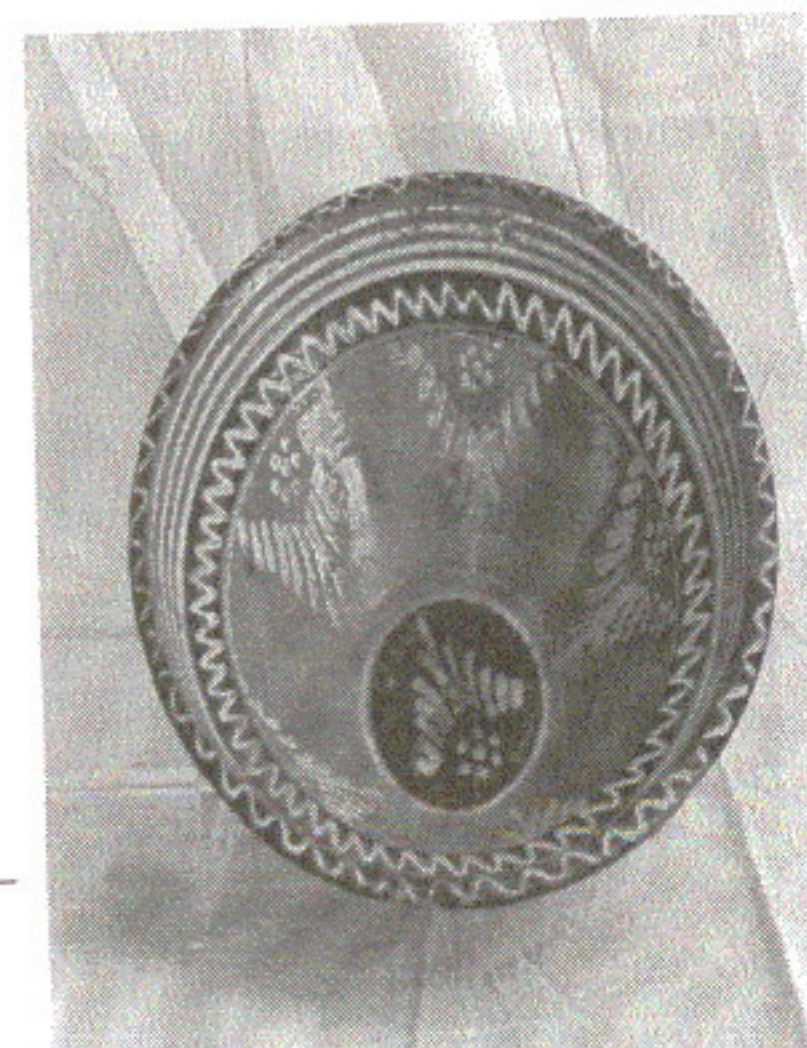
Uite, domnule, m-am dus zăce, să mă duc la moară și am luat sacu' de-a-umăr și m-am dus că să mă duc la moară. Pă când m-am arăduit să mă duc, moara n-o fost acasă.

- D-apoi unde-o fost?
- Moara o fost dusă pă costișă să culeagă vo două pomniță.

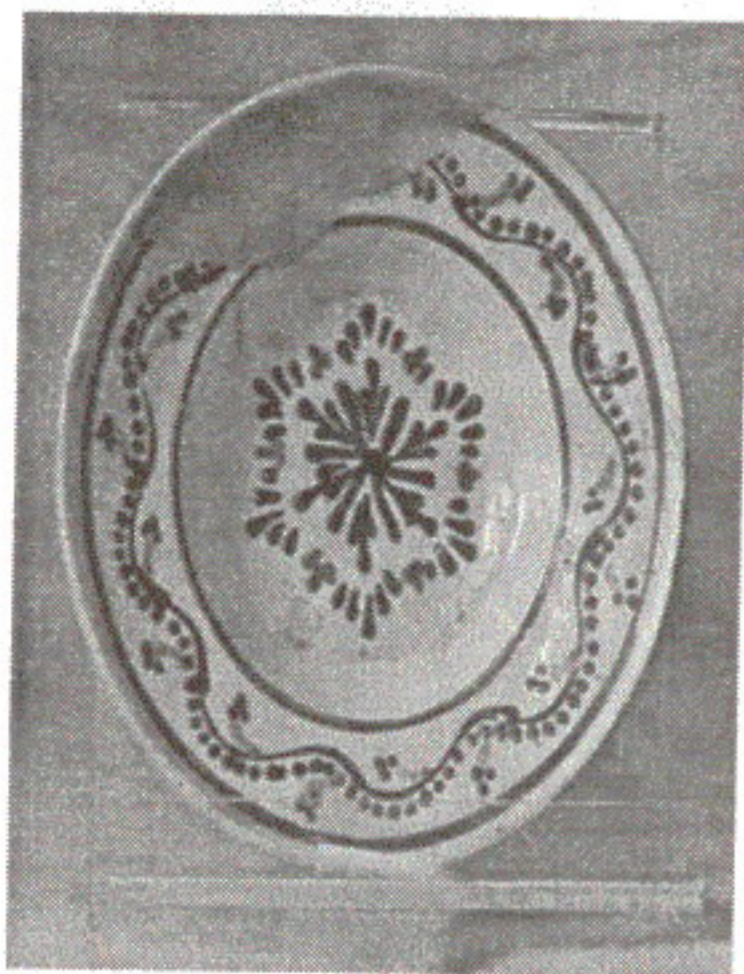
O zâs omu:

- Asta nu-i drept.
- Da cum să nu hie drept. D-apoi, dumneta n-ascuț.
- Apoi, spune alta.
- Ț-oi spune alta. M-am înturnatu-napoi și m-am uitat pă marjinea râului.
- Ce a fost?
- Era un moș înt-un vârful de plop, bob băte, bob. Boii i-o pticat și bobu să opre.
- Asta nu-i drept, măi, zăce, cum să poate așe?
- Ba-i drept, că i-o așe-am văzut. No, alta. Dumneta nu ascuț la mine și

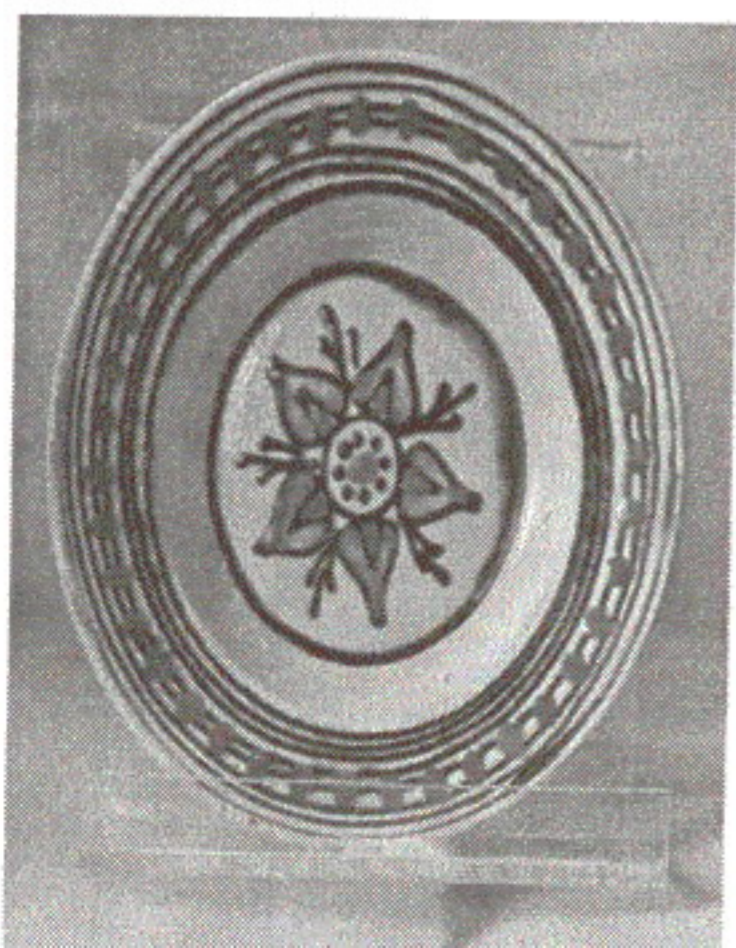
Două-n casă îl poftea,
Una murgu i-l lua,
Una masa-i așternea,
Nouă găini că îi frigea,
Una bucate-i punea,
Una la masă-l chema.
I-o pus blide peste blide,
Tăt cu găini și pui fripte,
Pă deasupra împănate,
Tăt pentru Vălean gătate.
El din bucate-o gustat,
De la inimă-o oftat.
Și-o gustat o dată gras,
Sufletul abia și-o tras.
Și-o gustat de două ori
Și-o oftat de nouă ori;

Pasărea să prinde cu grăunțe, omu
cu vorba bună.

Și-o gustat a treia oară
 Și-o ieșit pe prispă-afară.
 Spre răsărit s-o-nturnat
 Și din gură-o cuvântat:
 Rășai, soare, mai curând
 Să te mai văd strălucind
 Și să-mi pui șaua pe cal,
 Să mă duc cale de-un an,
 Să mă duc, să nu mai vin,
 Pentru că mi-au dat verin.
 Eu pe ele le-am iubit,
 Iar ele m-o otrăvit.
 Rămâneți de-amu în pace
 Că altu nu m-oi întoarce,
 Dacă n-ați fost bucuroasă
 Să mai stau la voi în casă.
 Mândrele la el priveau,
 Și din gură cuvântau:
 Mergi, Vălene, sănătos,
 Dacă nu ești bucuros
 Să mai stai cu noi la masă,
 Să mai șezi la noi în casă.
 Văleanu nostru scârbitu,
 De la mândre o pornitu,
 Și i-o fost drumu cotitu
 Și cu moartea s-o-ntâlnitu.

tăt zici că nu-i drept. Apoi ț-oi spune că mai știu una api-accie a hi drept.

- No, spune!

- Auz, domnule, io m-am dus în iad ș-am văzut acolo tare mult oameni. Altu prinde pești, altu taie lemne, altu-aduce apă, ș-am văzut pă tata dumitale purtând lapte c-on măgar.

- Minț! o zâs cătă iel.

- No, apoi nu-ț spun alta, gata.

De la Vasile Pop, 88 de ani, Remetea Chioarului, 1976

Colecția Dr. ALEXA GAVRIL BĂLE

Fragmente de istorie orală din zona de munte a Țării Chioarului

În comunitățile mici s-a perpetuat de-a lungul veacurilor obiceiul de a povesti, de a se nara întâmplări, fapte din vechime, întâmplări și fapte care au produs impresie, s-au evidențiat prin tragism ori prin spectacular, insinuându-se în mentalul colectiv.

Astfel, de-a lungul timpului s-a ajuns ca fiecare comunitate, sat să aibă o veritabilă istorie locală transmisă oral. Rolul de depozitar și transmițător revenea bătrânilor. În povestea la clăci, în pauzele lucrului la câmp, ori chiar în timpul lucrului, la fântână, la stâni, duminica după ce se ieșea de la biserică, la nunți ori pur și simplu când doi oameni se întâlneau, povesteau.

Fiecărei întâmplări mai deosebite din realitatea imediată i se găsea o alta cu care se compara, ori căreia i se asocia din trecutul mai mult sau mai puțin îndepărtat. Când oamenii nu erau atât de stresați, precum sunt acum, aveau timp să stea pur și simplu, în povești: vara, în zilele ploioase, se adunau pe câte o talpă de prispă, mai ales cei bătrâni, bărbații tineri ascultau și depăneau povești din trecutul satului sau al satelor din jur. Toamna se povestea mult la clăcile de „desfăcatul mălaiului“ ori la „bătutul rujii“, iar în serile lungi de iarnă, se mergea, pur și simplu, în „povești“. Se stătea în jurul focului din vatră, petrolul era scump, și se povestea până târziu în noapte. Acestea se întâmplau până înspre mijlocul anilor șaptezeci, introducerea electricității, apariția radioului în majoritatea caselor, apariția televiziunii au început să izgonească „poveștile din bătrâni“ din viața satelor noastre.

Autorul acestor rânduri „a prins“ încă, pe la începutul anilor optzeci, bătrâni din satele Cetățele și Plopiș care vorbeau despre năvălirea ultimei hoarde de tătari, care a ajuns pe aceste alocuri în septembrie 1717, de parcă ar fi vorbit de întâmplări la care ar fi asistat chiar ei, atât de viu s-a păstrat evenimentul în memoria zecilor de generații care s-au